

Доля молоденької музи

Михайло Яцків

I

Пара молодят вибралася в гори. Сміх і жарти губили серед тишини, дівчина квапила, бо хотіла завчасу вийти на верх.

Її товариш був веселий хлопець, любив біле личко і з приятеля хотів стати шлюбним чоловіком.

Вітер холодив, дівчина мовкла, потім спинилася й повела оком на далекі долини.

Такий світ показав Сатана Христові, коли підманював на покусу.

Дівчина не приймила рамена товариша, він облишився[1], невидима сила спинювала його на боці. Цього досі не бувало ніколи, він не міг зібрати думок і не знав, що з ним діється, як би морока в сні прилягла його і забрала всю силу.

Вийшли на гору.

Дівчина лягла горілиць і підбрала руки під голову, він сів в ногах, як винуватець.

Вона дивилася в небо й тонула в синіх глибинах.

Там студено, бо нема гріха, ясно й тихо, бо бог там пробував і так любить. Не видко його оком, але видко душею в тій страшній ясній вічності.

Забула про себе, про все, остала лиш душа і бажала вічного щастя...

II

— Час нам вертати в долину, — озвався несміливий голос.

Дівчина вернулася з незнаної, ясної дороги й глянула на товариша. Хитала ногу на нозі, дивилася з гірким насміхом на нього і на весь світ в долині.

Чим більше вниз, тим гірше пекло. Людські серця, як квітки, — чим нижче цвітуть, тим більше їх топчуть.

Ще ніколи не вглянула так глибоко в нищету, як тепер на сій горі між небом і землею. Не мала слова, не було образу для неї, лиш грізна мова мовчанки розпирала груди.

Хлопець дивився в світ перед собою, але нічого не міг видіти. Лиш поволі будилася в нім звичайна злість, що він не може зрозуміти цієї дивної дівчини. І коби ця химера скоро минула, то він не забуде їй цього — там на долині.

III

Дівчина піднялася й сказала:

— Так, треба йти.

По хвилі всміхнулася й сказала знов:

— А знаєш що?

Він втішився цією зміною і чекав на несподіванку.

— Іди ти цим боком в долину, я помчу тим, відтак кликнеш, як обізвуся, то буде значити, що ти близько мене, як не обізвуся, то знай, що я далеко навперед тебе!

— Добре! — кликнув і пустився в долину.

Дівчина скрилася за виступом скелі й гляділа вниз.

Хитала в задумі головою, усміх виринув знов на личко і прийшла гадка:

— Якби він любив мене, то відчув би, що я тут лишилася...

Через час учула далекий гомін, потому слабший, і стало знов тихо.

Сиділа на скелі, самота і ніч обгортали її поволі.

1906

[1] Відстати.